

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Навчально-науковий інститут післядипломної освіти
Кафедра психології

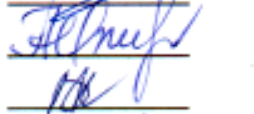

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Перший проректор
Котляр Ю.В.

“ ” 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ СЕКСУАЛЬНОСТІ

Спеціальність 053 «Психологія»
Освітньо-професійна програма «Сімейна психологія з основами психотерапії»
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Розробник	Дрозд О.В.	
Завідувачка кафедри психології	Лисенкова І.П.	
Гарант освітньої програми	Опанасенко Л.А.	
Т.В.о. директора Навчально-наукового інституту післядипломної освіти	Каблуча В.І.	
Начальник навчально-методичного відділу	Шкірчак С.І.	

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Психологія сексуальності	
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	
Спеціальність	053 Психологія	
Освітня програма	Сімейна психологія та основи психотерапії	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	2	
Навчальний рік	2022-2023 н. р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	-	4,5 триместр
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: – лекції – практичні заняття (семінарські, лабораторні, півгрупові) – години самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
		6 год. 8 год. 76 год.
Відсоток аудиторного навантаження	16%	
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	Залік	

Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: поглибити знання магістрів про анатомо-фізіологічні основи сексуальності людини, особливості статевого життя на різних вікових етапах, міжстатевих сексуальних стосунків, сексуальних розладів, дисгармоній, їх профілактики і терапії. Навчити здобувачів освіти розрізняти сексуальну норму і патологію. Формувати толерантне ставлення до осіб із нетиповою сексуальною поведінкою, удосконалювати вміння професійної комунікації з сексуальної проблематики.

Завдання:

- ознайомити студентів з основними етапами психосексуального розвитку людини;
- сформувати уявлення про сексуальність у контексті міждисциплінарних наук;
- визначити поняття сексуального здоров'я і відхилення від норми;
- ознайомити з основними принципами і напрямками статевого виховання;
- визначити поняття сексуальної гармонії і дисгармонії;
- розкрити сутність основних девіацій психосексуального розвитку;
- ознайомити студентів з основними чинниками здорового способу життя та їх впливу на генітальне, соматичне і сексуальне здоров'я;
- сформувати загальні навички діагностики і корекції сексуальних проявів.

У результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- теорії сексуальності;
- етапи формування сексуальності; психосексуальний розвиток, його етапи;
- психофізіологія сексуальності; сексуальне здоров'я;
- сексуальна норма та патологія;
- розлади статевої ідентифікації; сексуальні розлади;
- психологічні методи подолання проблем сексуального характеру.

має вміти:

- визначати детермінанти та основні прояви сексуальної поведінки;
- досліджувати сексуальну гармонію подружньої пари;
- ідентифікувати проблеми сексуального характеру та робити психологічний прогноз;
- надавати актуальну психологічну допомогу з питань психології сексуальності.

Програмні компетенції

Загальні компетентності

- ЗК1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

Фахові компетентності

- СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
- СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгові, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
- СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- СК9. Здатність дотримуватись у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватись загальнолюдськими цінностями.

Програмні результати навчання

- ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
- ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та просвітницькі програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
- ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про завершення за допомогою або підвищення кваліфікації.
- ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- ПР12 Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
- ПР13 Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

2. Програма навчальної дисципліни

Заочна форма

№ п. п.	Теми	Лекції/год.	Практичні / год.	Самостійна робота
1	Психологія сексуальності як наука.	2	-	6
2	Анатомо-фізіологічні основи сексуальності людини.	2	-	8
3	Проблеми дитячої сексуальності в світових теоріях.	-	-	8
4	Сутність та «сценарії» сексуальної поведінки.	2	-	8
5	Природа статевого потягу і сексуальних перверсій.	-	2	8
6	Психологічна сумісність партнерів і сексуальні стосунки.	-	-	8
7	Психологічні особливості сексуальних розладів та їх терапія.	-	2	8
8	Сексуальні злочини і віктимна сексуальна поведінка.	-	2	8
9	Гетеросексуальність, бісексуальність, гомосексуалізм: сексуальна орієнтація чи сексуальна гнучкість.	-	-	8
10	Шляхи подолання проблем сексуального характеру засобами психотерапії.	-	2	6
Всього за курсом		6	8	76

3. Зміст навчальної дисципліни

Плани лекційних занять

Тема 1

«Психологія сексуальності як наука»

Теоретичний блок:

1. Предмет, об'єкт психології сексуальності.
2. Історія становлення психології сексуальності первісних людей, у Стародавніх (Греції, Римі, Китаї, Індії), епоху Середньовіччя, Відродження, Нового часу і до ХХ століття.
3. Розвиток вітчизняних досліджень сексуальності.
4. Аспекти сексуальності (біологічний, психологічний, соціальний, клінічний, поведінковий).

Практичний блок: підготувати доповідь за однією із тем (за бажанням).
Моделі сексуальності. Психогідравлічна модель. «Гіпотеза редукції стимул-реакції». Концепція сексуальної збудливості Р. Уейлена. Екологічна модель (модель двох компонентів).

Тема 2

«Анатомо-фізіологічні основи сексуальності людини»

Теоретичний блок:

1. Розвиток сексуальності в онтогенезі.
2. Сексуальність як психосоматичний феномен.
3. Анатомо-фізіологічне забезпечення статевої сфери.
4. Стадії циклу сексуальних реакцій.
5. Основні прояви нормальної сексуальності у жінок та чоловіків.

Практичний блок: підготувати повідомлення на тему: «Психофізіологія статевого акту (дослідження У. Мастерса і В. Джонсон)».

Тема 3

«Сутність та «сценарії» сексуальної поведінки»

Теоретичний блок:

1. Основи сексуальної поведінки: потяг, темперамент, бажання.
2. Форми гетеросексуальної поведінки.
3. Психологічні теорії: теорія З. Фрейда, І. Кона, поведінкова теорія, теорія Стормза, І. Бібера.
4. Зв'язок сексуального сценарію та сексуальної поведінки.
5. Сексуальний сценарій у системі загальних регуляторних механізмів особистості.

Практичний блок: термінологічний словник: стадії копулятивного циклу (Г. С. Васильченко) чоловіка: нейрогуморальна готовність, психічна, ерекційна, копулятивна (фрикційна), еякуляторна, рефрактерна. Складові копулятивного циклу чоловіка (Г. С. Васильченко): нейрогуморальна, психічна, ерекційна, еякуляторна.

Плани практичних занять

Тема 1

«Природа статевого потягу і сексуальних перверсій»

Теоретичний блок:

1. Сексуальні розлади: біологічні, психологічні, соціальні та культурні причини виникнення та перебігу.
2. Особливості сексуальних розладів у чоловіків і жінок.
3. Розлади сексуальної переваги: фетишизм, ексгібіціонізм, вуайєризм, педофілія, садомазохізм.
4. Характерні ознаки та стадії розвитку сексуальної аддикції.

Практичний блок: Case-study: добір ситуацій, які демонструють Гермафродитизм і псевдогермафродитизм. Синдром домініканської республіки. Синдром тестикулярної фемінізації, андрогенітальний синдром.

Тема 2

«Психологічні особливості сексуальних розладів та їх терапія»

Теоретичний блок:

1. Сексуальна норма і патологія: визначення, критерії, види норми.
2. Соціально-етичний аспект сексуальної норми.
3. Основні принципи класифікації розладів у сексології. МКХ-10.
4. Американська класифікація розладів.
5. Розлади складових копулятивного циклу за Г. С. Васильченком.
6. Поняття партнерської норми, її критерії.

Практичний блок: Case-study: робота з методиками діагностування сексуальності: проєктивна методика «Вербалізація тілесного Я» (за Т.Б. Хомуленко), проєктивна методика оцінки особливостей психосексуального розвитку особистості «BLACKY PICTURES» (Г. Блум в адаптації О.І. Морозової-Ларіної).

Тема 3

«Сексуальні злочини і віктимна сексуальна поведінка»

Теоретичний блок:

1. Судова сексологія.
2. Формування девіантної мотивації сексуальної поведінки.
3. Судова експертиза девіацій сексуальної поведінки.
4. Запобігання сексуальним злочинам.

Практичний блок: підготувати презентацію на тему: «Сексуальні символи в традиціях, звичаях, обрядах, фольклорі, літературі, мистецтві».

Тема 4

«Шляхи подолання проблем сексуального характеру засобами психотерапії»

Теоретичний блок:

1. Психотерапія сексуальних розладів.
2. Структурний аналіз сексуальних розладів.
3. Основні особливості та загальні принципи терапії сексуальних розладів.
4. Особливості індивідуальної та подружньої терапії сексуальних розладів.
5. Роль психодинаміки в терапії сексуальних розладів.

Практичний блок: напишіть есе (до 200 слів) на тему: «Сучасний стан сексуальної культури в Україні».

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з дисципліни «Психологія сексуальності» виконується студентами у вільні від аудиторних занять години. Вона включає опрацювання спеціальної літератури, підготовку до практичних занять (теоретичного блоку), а

також індивідуальну практичну роботу над спеціальними техніками та прийомами, спрямованими на формування тактики психологічного дослідження в залежності від задач, які вирішуються в руслі психології сексуальності.

Під час вивчення дисципліни студенти отримають бали за такі види робіт:

1. Відповіді на практичних заняттях.
2. Підготовка до контрольної роботи.
3. Підготовка презентації, есе, реферату, доповіді, повідомлення (за вибором студента).
4. Виконання індивідуальних практичних завдань.

1. **Відповіді на групових заняттях.** Всього з дисципліни «Психологія сексуальності» навчальним планом передбачено 4 практичних заняття (8 год.), з яких кожне передбачає оцінювання. Відповідь на занятті оцінюється максимум в 5 балів, в результаті працюючи протягом семестру, студент має змогу отримати 20 балів.

2. **Підготовка до написання контрольних робіт.** Написання контрольної роботи є одним із засобів оцінки знань студентів. Контрольні роботи проводяться відповідно до завершення вивчення дисципліни. Всього робочою програмою передбачена підсумкова контрольна робота, що має декілька варіантів завдань. Студенти отримують питання відповідно до варіанту і мають 30 хв. на розв'язання завдань. Максимальна кількість балів – 10.

3. **Підготовка презентації, есе, реферату, доповіді, повідомлення** (вибір студента). Відповідно до теоретичних знань, отриманих на лекційному занятті, підготувати презентацію, есе, реферат з дисципліни. Вимоги до оформлення: інтервал тексту 1,5; розмір шрифту 14 кегль, стиль – Times New Roman, поля верхнє/нижнє – 2; ліве – 2; праве – 2; відступ абзаців – 1,25; жирним виділяти лише тему та назви пунктів лекції. Захист відбувається у вигляді виступу на практичному занятті. Максимальна кількість балів – 20.

4. **Виконання індивідуальних практичних завдань** передбачає підготовку та представлення творчої роботи, перегляд рекомендованих фільмів, опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до дискусій, проходження діагностувальних методик: методика «Семантичний диференціал ставлення до тіла» (Т.Б. Хомуленко, К.І. Фоменко), проективна методика «Вербалізація тілесного Я» (за Т.Б. Хомуленко), проективна методика оцінки особливостей психосексуального розвитку особистості «BLACKY PICTURES» (Г. Блум в адаптації О.І. Морозової-Ларіної). Максимальна кількість балів – 20.

4. Забезпечення освітнього процесу

Для більш якісного викладання лекційного матеріалу та зручного проведення практичних занять аудиторії мають бути забезпечені:

- проекційним мультимедійним обладнанням (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер);
- доступом до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi; –OS: Windows, Android, iOS;
- Browsers: Chrome / Opera / Mozilla Firefox / MS Edge;
- програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet;
- системою електронного навчання Moodle 3.9
- тренінговою аудиторією (дошка, фліпчарт, комплект канцелярського приладдя для творчості: маркери, олівці, кольорові стікери, ватман, блокнот для фліпчарту тощо).

5. Підсумковий контроль: залік

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться відповідно до освітнього плану у вигляді заліку, в терміни, встановлені графіком освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу. Форма проведення: усна.

Перелік питань до заліку

1. Сексуальність: визначення, формування.
2. Сексуальність і тілесність.
3. Аспекти сексуальності.
4. Нормальні прояви сексуальності у жінок і чоловіків.
5. Сексуальні реакції, поведінка.
6. Особливості сексуальності жінок і чоловіків, їх детермінація.
7. Форми статевого життя людини, їх особливості у жінок і чоловіків.
8. Періодизація психосексуального розвитку.
9. Порівняння концепцій психосексуального розвитку З. Фрейда, Е. Еріксона.
10. Порівняння концепцій психосексуального розвитку Г. Васильченка, У. Мастерса.
11. Розлади психосексуального розвитку: затримка (ретардація), пришвидшення, порушення поетапності.
12. Стадії індивідуальної еволюції лібідо, їх співвідношення із періодами психосексуального розвитку.
13. Порушення формування статі і сексуальність.
14. Розлади пренатальної статевої диференціації.
15. Аномалії, пов'язані зі статевими хромосомами, їх наслідки і лікування.
16. Сексуальна норма і патологія.
17. Відносність норми в аспекті психології сексуальності.
18. Вікові аспекти норми в розрізі психології сексуальності.
19. Сексуальність і культура.

20. Культурні стереотипи стосовно сексуальності (привабливості, норми, можливостей, розладів, поведінки).
21. Сексуальне здоров'я та сексуальні розлади.
22. Статеві розлади у чоловіків: психологічні причини і методи допомоги.
23. Статеві розлади у жінок: психологічні причини і методи допомоги.
24. Психотерапія сексуальних розладів.
25. Види сексотерапії.
26. Методика сексотерапії У. Мастерса і В. Джонсон.
27. Сексотерапія Х. Каплан.
28. Сексуальні аберації: види, причини.
29. Можливості корекції парафілій.
30. Варіанти педофілії, психологічний портрет педофіла.
31. Сексуальна аддикція: причини, можливість корекції.
32. Статева конституція як біопсихологічна основа сексуальності.
33. Рівні статевої активності і їх функціональне значення.
34. Психологічні аспекти захворювань, які передаються статевим шляхом.
35. Сексуальна агресія: домагання, примушування, насилля.
36. Згвалтування як крайній прояв сексуальної агресії.
37. Поширені види згвалтування, характеристика гвалтівника.
38. Психологічна робота з жертвами статевого насилля.
39. Інцест: визначення, причини, види.
40. Фактори, які сприяють інцестові.
41. Порушення репродуктивної функції і сексуальність.
42. Безпліддя чоловіків і жінок.
43. Психологічні аспекти безпліддя і переривання вагітності.
44. Розлади сексуальної поведінки.
45. Гетеросексуальність, гомо-, бісексуальність.
46. Теорії гомосексуальності.
47. Сексуальна самостимуляція як прояв сексуальності.
48. Типи і функції самостимуляції.
49. Сексуальні девіації: причини, прояви, можливості корекції.
50. Розлади статевої ідентифікації.
51. Особливості сексуальності при психічних розладах.
52. Олігофренія і сексуальність.
53. Травми спинного мозку, глухота, сліпота і сексуальність.
54. Неврологічні, ендокринні захворювання і сексуальність.
55. Хвороби серцево-судинної системи, рак і сексуальність.
56. Сексуальність і соматичні захворювання.
57. Шлюб і сексуальність.
58. Основні фактори гармонійного шлюбу.
59. Чинники дисгармонії подружньої пари.
60. Шлюбні фактори за Г. С. Васильченком.
61. Інтимність, дружба, кохання і сексуальність.
62. Види любові.
63. Кохання і сексуальність.

64. Теорії кохання. Фізіологія любові.
65. Вплив алкоголю на прояви сексуальності.
66. Наркотики і сексуальність.
67. Ознаки зрілої сексуальності.
68. Незріла сексуальність.
69. Модель генітального внутрішнього простору як матриця сексуальності жінки.
70. Концепція «першосцени» З. Фрейда, її значення у розвитку сексуальності.

Типовий заліковий білет

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

(повне найменування вищого навчального закладу)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 053 Психологія

Триместр: **5**

Навчальна дисципліна Психологія сексуальності

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

1. Інтимність, дружба, кохання і сексуальність / 10 балів
2. Статева конституція як біопсихологічна основа сексуальності / 10 балів
3. Розлади психосексуального розвитку: затримка (ретардація), пришвидшення, порушення поетапності / 10 балів

Затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № від «» 2022 року

Завідувачка кафедри психології

(підпис)

І. П. Лисенкова

Екзаменатор

(підпис)

О. В. Дрозд

Проведення підсумкового контролю знань. Результатом вивчення дисципліни виступає залік. Умовою допуску до підсумкового контролю знань є позитивні оцінки з поточного контролю знань. Контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент протягом семестру, становить 70 балів. На заліку максимальна кількість – 30. Заліковий білет складається з 3 питань.

За відповідь на усі питання під час заліку студент може отримати максимум 30 балів:

Кількість балів	Вимоги щодо засвоєння навчального матеріалу
Макс. 10 балів	
1 бал	Студент відтворює тільки деякі елементи вивченого матеріалу
2 бал	Студент фрагментарно відтворює незначну частину матеріалу, здатний

	до елементарного викладу питання
3 бал	Студент відтворює менше половини навчального матеріалу
4 бал	Студент знає приблизно половину навчального матеріалу
5 бал	Студент розуміє основний навчальний матеріал, з неточностями надає визначення основних понять
6 бал	Студент окреслює основні теоретичні положення, проте відчуються труднощі в їх узагальненні та формулюванні висновків
7 бал	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, вміє наводити власні приклади на підтвердження думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях
8 бал	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує їх в нестандартних ситуаціях, критично оцінює явища, факти, ідеї
9 бал	Студент володіє узагальненими знаннями, аргументовано використовує їх, глибоко і змістовно аналізує, виявляє особистісну позицію щодо засвоєного матеріалу
10 бал	Студент має системні знання, володіє термінологією, готовий до застосування знань на практиці

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на практичних заняттях	5 балів*4 заняття= 20 балів
2	Виконання індивідуальних практичних завдань	20
3	Підготовка презентації, есе, реферату, доповіді, повідомлення	20
4	Підготовка до написання контрольних робіт	10
5	Залік	30
	Всього	100

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень студентів є знання, уміння та навички, досвід творчої діяльності, емоційно-ціннісного ставлення до професійних завдань. *Поточний контроль* знань студентів включає оцінку за роботу на практичних заняттях та самостійну роботу.

Критерії поточної оцінки знань студентів

Усний виступ та виконання письмового завдання	Критерії оцінки
1	Володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні
2	Може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою викладача, може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки

3	Здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень
4	Вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність
5	Вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; самостійно виправляє допущені помилки

**Критерії оцінки індивідуальних практичних завдань,
підготовка презентації, есе, реферату, доповідей, повідомлення (1)
та контрольної роботи (2)**

Оцінка /1	Оцінка /2	Критерії оцінювання навчальних досягнень
16–20 балів	9-10 балів	Оцінюється робота студента, який вільно володіє матеріалом, творче його осмислив, оперує поняттями та категоріями, вміє встановити зв'язок між теоретичною базою та практикою, залучає до відповіді самостійно опрацьовану літературу, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
12–15 балів	7–8 балів	Оцінюється робота студента, який на достатньому рівні володіє матеріалом, оперує теоретичними термінами та поняттями, вміє встановити зв'язок між теоретичним матеріалом та практикою. В повній мірі опанував теоретичний матеріал, однак є неточності.
8–11 балів	5-6 балів	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє матеріалом, орієнтується в ньому, оперує необхідним колом понять та категорій щодо самостійної роботи, вміє встановити зв'язок між теоретичною базою та практикою. Відповідь з незначною кількістю помилок, висновки не повні.
5–8 балів	3-4 бали	Оцінюється робота студента, який виконав роботу, яка містить значну кількість недоліків і помилок, неповне висвітлення змісту питань.
1–4 бали	1–2 бали	Роботу виконано не правильно, студент показує істотне нерозуміння проблеми, в роботі виконано завдання тільки незначний аспект завдання.
0 балів	0 балів	Студент не виконав роботу.

7. Методи навчання та матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

ПРН	Методи навчання	Матеріально-технічне забезпечення
ПРН 1	Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивний (навчальний тренінг)	Проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер); доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi; програмне забезпечення:
ПРН 4	Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивний (навчальний тренінг)	
ПРН 6	Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивний (навчальний тренінг)	
ПРН 8	Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивний (навчальний тренінг)	
ПРН 9	Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний,	

	інтерактивний (навчальний тренінг)	Word, Excel, PowerPoint; Zoom; система електронного навчання Moodle 3.9
ПРН 12	Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивний (навчальний тренінг)	
ПРН 13	Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивний (навчальний тренінг)	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Бочелюк В. Й., Черепехіна О. А. Психологія сексуальності. К. : Видавничий дім «Скіф», 2021. 312 с.
2. Гендерна психологія : навчально-методичний посібник для здобувачів другої (магістерської) вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. Харків: Друкарня Мадрид, 2021. 155 с.
3. Кришталь В. В. Сексологія. Харків; Фоліо, 2018. 230 с.
4. Психологія тілесності та сексуальності. Фокус психосоматичного партнерства / Т.Б. Хомуленко, Д.М. Туркова, І.С. Кислова. Харків: Вид-во «Діса плюс», 2021. 230 с.
5. Щотка О. П. Гендерна психологія: навч. посіб. Ніжин: Видавець ПП. Лисенко М. М., 2019. 358 с.

Допоміжна література

1. Акімова Л. Н. Психологія сексуальності. Одеса: СМІЛ, 2005. 198 с.
2. Білобровка Р. І. Клінічні прояви сексуальних порушень в сім'ях, де в чоловіків спостерігаються афективні порушення та має місце сексуальна дезадаптація. *Український вісник психоневрології*. 2006. Т. 14, вип. 4. С. 42-43.
3. Гупаловська В. А. Психологічні особливості сексуальності жінок з різним рівнем суб'єктивного благополуччя. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Психологічні науки. Чернігів, 2015. Вип. 126. С. 47-56. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuPH_2015_126_13
4. Гура О. С. Теоретичні основи вивчення психосоматичних захворювань, спричинених розладами психосексуальної сфери особистості. *Вісник Дніпропетровського університету*. Серія: Педагогіка і психологія. Дніпро, 2014. Т. 22, вип. 20. С. 34-42.
5. Діденко С., Козлова О. Психологія сексуальності. Київ: Академвидав, 2009. 304 с.
6. Кришталь В. В. Сексологія. Харків: Фоліо, 2008. 990с
7. Кушнірук Ю. Сексуальне здоров'я. *Будьмо здорові*. 2019. № 4. С. 3-58.
8. Норкіна І. Психологічна дезадаптація як чинник незадоволеності сексуальним життям. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка* / відп. ред. Л. Ф. Бурлачук. Київ, 2018. Вип. 2 (9) : Психологія. С. 52-56.

9. Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» / Редагування та упорядкування О.В.Федик. Івано-Франківськ: Плай, 2010. 163 с. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/sk790135.pdf>
10. Саричев Я. В. Сексуальні девіації. Судова сексологія : навч. посіб. для студентів вищих медичних навчальних закладів / Я. В. Саричев, Р. Л. Устенко, Є. Г. Сонник. Полтава : Миргород, 2018. 132 с. Режим доступу: <http://elib.umsa.edu.ua/jspui/handle/umsa/8902>
11. Столярчук О. А. Психологія подружньої сексуальності. Психологія сучасної сім'ї : навч. посіб. / О. А. Столярчук. Кременчук, 2015. С. 77–84.
12. Тюріна Ю. В. Стан дослідження проблеми статі і гендеру в психологічній науці. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія: Психологічні науки. Хмельницький, 2018. № 1. С. 226–239. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnspv_pn_2018_1_19
13. Федик О. В. Сексологія: словник-довідник / Упорядник О. В. Федик. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 225 с.
14. Хмелько В. Статова культура особистості. Соціально-психологічні передумови її формування. *Соціальний педагог*. 2015. Серп. (№ 8). С. 26-34.
15. Bartels A., Zeki S. (2014). The neural basis of romantic love. *NeuroImage* 21. P. 1155-1166.
16. Fische H. (2004). *Why We Love: The nature and chemistry of romantic love*. Henry Holt and Company. 2004. 301 p.
17. Maltz W. (1995). The maltz hierarchy of sexual interaction. Sexual addiction and compulsivity. *The Journal of Treatment and Prevention*. Volume 2. Issue 1. P. 5-18.

Інформаційні ресурси

<http://books.google.com>

<http://pidruchniki.ws>

<http://studentam.net.ua/>

<https://scibook.net/>

<https://psihologia.info>

<https://psyfactor.org>